

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na pošameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstem cm² 1:50 D., v »Postanom« 2:50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglaševanje od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Pozablenim.

Vsi ljudje mammo edno lastivnost, najmre to, da bi vsaki rad srečen bio. Ka je prijetno, ma vsaki rad, ogible pa se vsega nevugodnoga. I to ne samo v prišestnom, nego tudi v doživljaj našega spomina. Neprijetnosti radi z misli pustimo, srečo i veselje pa si kem večkrat predočimo i v spomin pozovemo, da se ešče ednok nasladimo na prijetnom i vugodnom. Zato pa, či poslušamo stare ljudi, nemalekrat čujemo, da hvalijo svoje stare čase i so nezadovolni nad zdajšnjim časom, nad zdajšnjimi ljudmi.

Nega pa v zgodovini tak grozovitoga dogodka kak je nedavna svetovna bojna. Morija, v šteroj je okroglo 11 milijonov ljudi pretrpelo najstrašnejšo smrt, v šteroj je več milijonov zgubilo svoje zdravje, ki največkrat premalo oskrbljeni živejo svoje nevolno življenje. Kelko kvara pa je napravila vojna v duševnom življenji mnogih ljudi, kelko zakonov je razdvojila, kelko domače sreče razrušila, kelko gospodarskoga kvara napravila! Kaj je teda bole naravnoga kak to, da se ljudje, tudi bivši vojaki svetovne vojne, ščejo celo v spomini rešiti tej grozovitosti i s spomina zbrisati doživljaje svetovne bojne.

Čiravno je spomin na prestane grozote svetovne bojne najbogše razpoloženje za to, da se med narodi kembole razširi i vkorenini miseo miroljubnosti, da bodo narodje delali z vsemi močmi na to, da se v prihodnjič preprečijo takše bojne, vendar naj bi šlo s spomina vse, ka nam je svetovna bojna napravila neprijetnoga. Zakaj naj bi živelo to, ka je neprijetno? Eden spomin iz svetovne bojne pa ne sme zamreti, či ščemo ešče valati za poštene i zahvalne ljudi, najmre spomin na vojake, ki so v svetovnoj bojni spadnoli. Spomin na vojake, ki so dali vse ka so meli, da so občevali svojo prisego i svestobo, ne sme zamreti, nego oštati i živeti, ne samo pri domači, pri rodbini, nego tudi pri vsej, ki živejo v istoj okolici, v istoj fari ali občini.

Istina, da so vzroki bojne razločni, da so neštarni voditelje narodov vodili bojno z nameni, šteri se nemrejo opravičati niti pred božimi zapovedmi, niti pred poštenim čutom človeka, vendar to nikaj ne vze me na vrednosti smrti pokojni vojakov iz svetovne vojne. Oni so se vojvali po svojoj dušnoj vesti i to njim davle vso veličino. Zato pa zaslužijo,

da njim postavimo stalen spomin. Zaslužijo predvsem, da njim postavimo spomenike v svojem srci, da se z zahvalnostjov spominjamo v molitvaj njihovi duš. Pa da nam te spomin ne zamre prehitro, postavimo pokojnim vojakom s svetovne bojne tudi vidne spomenike.

Kamašteč človek potuje, povsedi skoro vidi na javni mestaj spomenike, posvečene aldovom v bojni. Namestaj je zahvalno ljudstvo darovalo precu v te namene i postavilo spomenike, ki so prava lepota i čast tistim krajom. Mi najbrž telko ne bomo zmogli, vendar pa nekši priprosti spominek dajmo napraviti v te namen. Či drugoga nezmremo, konči kakšo kameoo tablo, kde bodo napisana imena pokojni vojakov.

Po občinaj naj se v te namen zaberejo odbori, ki vzemajo celo zadevo v roke. Najbogše je, da oprosijo takši odbori domačega dušnoga pastira za potrebne tanače i navodila. I či že za kaj vekšega nedo mogli nabrati penez, naj konči kaj denesega spravijo. Posebno pa je potrebno, da duhovnik odloči, kde naj spomenik stoji i kakši naj bo napis. Či že kaj delamo, naj bo to tudi primérno napravleno, da bo delalo čast sledkaršnjim odvejdkom.

Všpamo, da bode to gibanje ljudstvo podpiralo. Rodbina pokojni vojakov, bo rada kaj darovala že za to, da bo mela nekši stalen spominek na svoje drage. Bivši vojaki s svetovne bojne radi dajo zato, ar so radi, da so srečno domo prišli. Zahvalnost za srečno rešitev njim bo nagovarjala, da dajo nekaj v spomin za tiste, ki so z njimi šli k vojakom z všpanjem, da se ešče ednok povrnejo v domači kraj, pod streho rojstne hiše, kde je vse tak lepo i prijetno, v domači kraj, de je lepa cerkvice, gde je glas zvona najmilejši i srca najbolje bratovska. A žalostno, ne njim je bila dana sreča! Zato pa naj žive konči njihov spomin med nami. Pa tudi tisti, ki so ne bili v bojni, naj včinijo svojo dužnost i pomagajo postaviti spomenik tistim, ki so dali vse, ka so meli na tom sveti najbogšega, dali svoje življenje.

V spoštovanji do pokojni ne zaostanjajmo za drugimi narodi.

Vidni spomeniki pa naj nam glasijo ino nas opominajo, da molimo za pokojne vojake. Takši spomenik v vsakoj vesi naj bo glasiteo novoga duha, duha krščanske ljubezni ne samo med posamičnimi ljudmi, nego tudi med narodi. Kda bo ljudstvo prevzeto od duha krščanske

ljubezni i spoštovanja do drugi narodov i to tudi pove svojim zastopnikom, ki majo v rokaj vodstvo narodov i samo takšim da v roke oblast, ki do to ljubezen zvršavali, potom bo miroljubnost narodov postavlena na trden fundament. I tak nam bodo spomeniki naši pokojni vojakov glasiteli lepše bodočnosti, v šteroj nede narod narodi zverina, nego brat.

Kak naj ljudje živejo med sebov ?

K Sokrati, velkomi grškomi modrijaši, so prihajali ne samo prebivalci iz varaša Atene, kde je živo, nego tudi iz drugi varašov i celo iz tühinski krajin. Prihajali so k njemi, da čujejo njegove navuke. Navadno so čakali na njega, da je prišeo na varaški trg (plac). Tu so se potom nabrali v okrogri okoli njega. Vsako vrste ljudje: stari i mladi, tühinci i domačinje so se zbirali okoli Sokrata. Sokrat sam je ne rad dosta gučao, najraj je spitavao druge. Včas je pravo, da samo pomaga ljudem, da se kaj navčijo. Tak se tuu zgodilo, da je godio te dogodek. Sokrat si je seo na klop, okoli njega so se postavili poslušalci. Roke je položo na kolina, povese glavo i se zamislo. Vsi so čakali, gda de začeo spitavati. Naslednje je zdigno glavo i pitao:

»No, povejte mi, zakaj živejo ljudje vküper, ne pa vsaki zoseb?«

Po vrsti so njemi odgovarjali. Prvi je pravo: ljudje živejo zato vküper, ar je v skupnosti, kde eden ovoga pomagajo, ležej živeti. Eden sam človek nemre nikaj napraviti, vküпно pa se lahko vse napravi.

Drugi je djao: Posamič živeti, bi bilo nevarno; človek se nebi mogeo braniti vsefele napadov.

Tretji je pravo: Jako dugočasno bi bilo takše življenje; v družbi ljudi je bole veselo, hitrej mine čas.

Šrti je pali djao: Vej je celo Bog tak odločo, da človek ne živi sam.

Istina je — pravi Sokrat, — nego štero življenje je človeki bole prijetno: v miri ali v svaji?

Se zna, da v miri, — so odgovorili vsi.

Teda tudi vi mislite tak. Tüdj Bog je tak odločo, i vendar mi ne delamo tak, Ka mislite, zakaj je ne tak kak bi moralo biti?

Vsi so zamuknoli, ne so znali, ka naj njemi odgovorijo na to. I potom je začeo pali Sokrat:

Tudi jaz ešče ne vem, nego vküпно se potrudimo, da pridemo do istine. Jaz vas bom spitavao, vi pa odgovarjajte! Najprle mi povejte od česa ma človek več haska, od najemnika roba, ali od pomagača prijatelja?

Na vsaki način od prijatelja, so odgovorili vsi naednok.

Najemnik rob misli samo na svoj hasek, ne pa na gospodarov, pravi prvi, prijateo pa se briga za tebe, kak za samoga sebe.

Najemnika maš, dokeč maš peneze, ali dokeč si ga najeo; či pa preteče čas, ali či ga nemaš s kem plačati, oštaneš pali sam, pravi drugi.

Tovariš ali pa prijateo pa ma ravno to, da te ne zapusti v nesreči, nego da deli slednji grižljaj s tebov, pravi tretji.

Po dobrom prijatelji ešče sam dober postaneš, pravi šrti.

Vi ste teda vsi edini v tom, da je več vreden tovariš i prijateo, nego najemnik i da je ne tisti bogat i zmöžen, veseli i zadovolen, što ma dosta najemnikov, nego tisti, ki ma vnogo prijatelov. Po takšem je bilo vsakojákki vsakomi med vami več na tom, da mate več prijatelov nego najemnikov?

Potrebno bi bilo, da je tak, ali v istini žalostno je ne tak, pravi prvi. Či bi nas pitao, kelko neprijatelov ma vsaki med nami, v ednoj megnjeni bi je lahko naračunali; tudi robe i najemnike bi najbrž lahko nabrojili, nego dober je što ma ednega ali pa dva prijatela.

Zakaj pa je tak? Pita Sokrat. — Sami pravite, da je prijateo najvažnejše v življenji pa se vendar ne potrudite, da bi si pridobili prijatele. Kda spoznamo, ka so nam jüneci potrebni je hitro spravimo. Zakaj si teda ne pridobivlete tudi prijatele, či pa znate, ka mate hasek i veselje od nji i so vam lahko v nesreči trdna opora?

Zato — hitro eden vmes pove — ar je dobri jüncov vnogo, dobri ljudi je pa tak malo. Či potrebüješ jünca za plüg, si zabereš dobroga i si ga küpiš. Ljudi je toti dosta, ali malo dobri.

Istino govoriš, pravi Sokrat. Nego šteri jünc misliš, da je dober?

Kakši pa! Takši, šteri lahko dobro orje, šteri je močen i miren.

Kakši človek misliš, da je dober prijateo? pita dale Sokrat.

Takši, šteri ne misli samo na sebe, nego tudi na svojega tovariša, k šteromi ide, či je zvedo, ka je zbetažao i ga pita, ka njemi trbe. Či je potrebno tudi ma na skrbi njegovo verstvo, da ne bi trpo kvara. Či potrebüješ peneze, njemi je jda. Takšega človeka imentijem jaz: veren i dober prijateo.

Kak pa moreš spoznati, da je te ali ov človek takši, kak si pravo?

Po njegovi dobri delaj. Kak pa spozna on tebe? pita Sokrat.

Pali ravno po istom. Kda pa bi si ti poiskao prijateljstvo? Ali te, kda tebe dojde nesreča, ali pa kda pride nad njega - pita ešče dale Sokrat.

Vsi so tiho postali, ar so ne znali, ka naj odgovorijo.

Vidite, ka ne vete, ka vam je včiniti. K tebi pride na priliko sosid; niti ti ne poznaš njega, niti on ne pozna tebe. Kak moreš te znati, či de dober prijateo ali ne? Ali naj ti čakaš, da on tebe pomaga, ali naj ti njemi prvi pomagaš?

Bogme, mislim, da je bogše počakati, da on začne, pravi prvi.

On si bo pali mislo, da je bogše za njega, ka malo počaka, da ti začneš. Tak vidva nikdar nebi postala prijatela.

Pri tom maš popunoma prav, Sokrat, pravi drugi.

Vsi želemo, da bi nam delali ljudje dobro, ali neščemo, da bi mi prvi začeli, pravi tretji.

Zato pa sam pravo, da je dobri juncov dosta, dobri ljudi pa malo. Kak pa naj bodo tudi dobri, či mi sami neščemo biti dobri, pravi štrti.

I te njim je Sokrat povedao sledeče:

Mi sami govorimo, da je za ljudi bogše, či živejo v pomoči eden do drugoga, i da je bogše živeti v zločnosti i ljubezni med sebov, kak v kreganji i odürjavanji. Pravite, da je prijateljstvo največje dobro za ljudi i da obstoji prijateljstvo v tom, da eden ovomi pomagamo i da eden ovoga varjemo nevol. Mi sami pa nasprotno neščemo tak delati, nego ščemo, da se le nam dobro dela. Zato pa je ne čudno, da živemo tak: ne v zločnosti i veselji, nego v odürjavanji i hudo-biji. I tak se nam potom tudi godi.

Ruski napisao Lev, N. Tolstoj.

NEDELA.

Na ricalai 24. Evangelii je napisao sv. Mataj v 8. poglavji od 23. do 27. vrste. „Što je to, da so njemi pokorni celo vetri i morje.“

Kristus je v toj čudi pokazao, da je gospod nebe i zemle i vsej moči, štere so okoli nas v naturi kažejo. Vse je njegovo i njemi pokorno i ga slavi, ar je vse to Bog stvorio. „Nebesa pripovedavlejo veličastvo bože, i neba glasi delo njegovi rok.“ (Ps. 18, 2.)

Le poglednimo naturo kak lepo nam pravi kak moder i vsemogočen je Bog. V jesen vse povejne, se spravi k počitki i zamre prek zime, da potom na sprotoletje tem lepše ožive. Ali je ne sprotoletje spodobno novomi stvorjenji. Voda, snežnica se loči od zemle i kda je pole, travnik i log sühi, se začne novo življenje. Vse to vtrdjavle ljudi v njihovej veri. Zato je pa ravno polodelski narod, šteri žive z naravov (naturov) najbolje veren. Pole, log travnik, kde se leto za letom preosnavla življenje, so boža kniga za njega, s štere se vči v Boga vervati i ga prositi pomoči proti nesrečam.

Ka pa nevihte, povodni, toča i i druge nesreče, ali so tudi one glasitelice bože. Ja, glasitelice njegove vsemogočnosti. Le poglejte kmetiča, kda se pripravla k nevihti i se kmični oblaki tirajo prek pola, viher, blisk, da vse poka, le poglejte, kak priznavle vsaki, da je nikaj, da pa je nekak, šteri tudi vetrom zapovedavle, i v ponižnosti prosi polodela-vec Boga pomoči.

GLASI.

Slovenska Krajina.

— Martjanci. Pri nas se priprav-amo na izreden svetek, šteroga bomo obeljševali 14. dneva. Šteroga bomo šestno nedelo. Te den bomo meli blagoslavlanje novi zvonov. Dva nova zvana je zlejala zvonarna Bühl v

Maribori. Vekši je posvečeni sv. Martini i je žmeten 560 kg., menši zvon pa sv. Ivani Krstiteli pa ma 330 kg. Blagoslavlanje do je mil. g. kanonik Ivan Szelepecz z M. Sobote. Oni bodo tudi meli veliko meso. Pri toj priliki bomo obslužavali tudi redno letno proščenje, štero je inda bilo na Martinovo.

— Ka bo 7 novembra? Dve velikivi novosti. Prva bo v Trbovljah na Slovenskom. Tü majo veliko loterijo, štere špilanje (žrebanje) bo ravno gnes, 7 novembra. Srečk je telko kak naših. Čiravno so ednok dragše kák naše so itak vse zodali. Te zadnje dni je bila takša sila za nje, ka so sfalile. Gda mi to čtemo, se že na stotine ljudi veseli svojoj sreči. Dali so par dinarov zdaj pa majo tak lepe reči. — Špilanje (žrebanje) naše loterije bi se moglo vršiti 14. novembra. To tudi bo či do tistoga dneva odamo vse srečke. Či ne odamo pa bo kesnej. Zato vsi na delo. — Druga velka novost bo pa te teden v Ameriki. V Chicagi do naši dobri ljudje meli veliko veselico, na šteroj do gučali od Martinišča pa zbirali za nje. Želemo istinsko veliko srečo. Srčno želimo, ka bi takše prireditve meli tudi drugi naši rojaki posebno v Bethlemi, Bridgeportu, Clevelandi itd.

— Toča kesno v jesen. Minočo soboto večer so se od južne strani začeli zbirati nevarni oblaki. Bliskalo je i grmelo kak v leti na Elijašovo. Namestaj je tudi toča kapala, štera je najhujše klestila po Melinci i Bistricaj. Tam je šla nekaj minut naravnoč süha i debela kak orehi. Ar pa so pridelki že spravleni i setva ešče mala, je kakšega posebnoga kvara ne opazila.

— Grofica Marija Zichy pones-rečila. Minoči teden je šla grofica M. Zichy v Beltinci po nekšem op-

ravki mimo Fistrove trgovine pri cerkvi. Pri imenüvanoj trgovini je stopila na nekšo jabokovo olüp i se poškalila. Spadaj je bio tak nesrečen, da se je na edno nogo več ne mogla opreti. Či šče zapustiti stanüvanje, jo morajo pelati. Plemenitoj grofici žele-mo, da naskori ozdravi.

— Konj povozo gospo. Med nevihtov v soboto večer je na železniš-koj postaji Beltinci poštni voz čakao na vlak. Ovači jako miren konj, se zosagao od grmlajce i bliskanja i začeo bežati brezi kočiša proti domi. Med potjov je srečao gospo vučitelico z Gančan. Kmica je bila takša, ka bi jo lahko tesao. Gospa se je zosagala i zmotila natelko, da se je ne vedla ognoti. Konj jo je povozo i njoj na-pravo precu poškodbe, Sreča, da je ešče ne kaj hujšega bilo! Ranjena je obležala na mestu dokeč so jo ne odnesli v bližanjo hižo gančkoga g. nadučitela, kde je dobila prvo pomoč. Kda je prišla malo k sebi, so jo spravili na vlak i ji odpelali v bol-nico.

— Mrli so v Rankovci oča č. g. Hauka, kaplana v Beltinci. Bili so zgleden oča krščanske družine i do-ber gospodar. Poznanci i sosidje so ji globoko spoštüvali i zdaj žalüjejo za njimi. Sprevod se je vršo v sredo zadvečara. Več duhovnikov iz sosed-ni far ji je sprevedilo k vekivečnomi počitki, med njimi tudi mil. g. kanonik iz M. Sobote. Dobromi oči, ki so dali delavca v gorice Gospodno-ve, naj bode Bog smileni plačnik! Č. g. sini i vsej rodbini pa naše so-žalje!

— Srečke dobiš pri podpisanih. Strehovci: Gerenčer J.; Tešanovci: g. Poredoš, Nemeš, Puhan Al.; Prosenjakovci: g. Horvat; Krašče: Menciger Al, Vučak; Cankova: g. kaplan, Vogrinčič; Topolovci: Vogrinčič, Pitz; M. Črnci: Holcman, Se-

Romanje v Rim.

— IVAN JERIČ. —

Vlak je pihao vsikdar više i više, dokeč smo ne prišli na precu visiko ravnino. I tü se je pred nami razgrno Kras. Kakše posebnosti ma te kraj?

Tla so skoro sameren vapneni kamen. Vapneni kamen rada voda spodjedavle, tak ka je dežčevnica vsešiom napravila velke režke v njega. V te režke se voda itaki po dežči scedi, zato je tü dostakrat süšava, čiravno je bliži morje, kre šteroga je po navadi dosta dežča. V tla scejena voda tudi globoko v kamni spodjedavle i si je namestaj precu pod zemlov napravila že cele strüge, štere so tü pa tam tudi vöni pokažejo i pali minejo pod bregami. Nešterne podzemelske strüge se počasi posüšijo i se spremenijo v velke votline. Tisti ljudje pravijo tem votlinam kratko „jama.“ Jako znamenita i lepa jama je ravno v Postojni. Vsakše leto pridejo stotine ljudi gledat te podzemelske jame. V tej jamaj so tak zvani »kapniki.«

Kapniki nastanejo tak: Skoz kamla se cedi voda v jamo i kaple na tla (zato kapniki.) Voda med svojov potjov raztapla vapno. Kda kapla spadne z rastoplenim vapnom v sebi na tla, se pri precejšnoj toploti v jami voda hitro posüši i vapno ostane. Po dugi letaj se to vapno sklada v lepe krištale i nastanejo vsefele forme. Pri posveti se tej kristali krasno leskeče-

jo kak da bi bila vsa jama s sami biserov i dijamantov.

Na površji je kraj püsti i kak že povedano kameni. Nekaj rodovitne zemle je dežč naplavo vküp v grabaj, štere so gosto psoejane i nešterne tak okrogle, kak da bi je ljudje skopali. Na dne tej okrogli kotlin je rodovitna zemla, kde raste hajdina, ječmen oves i jako dobri krumpiči. (Ali so pa mogoče za to tak dobri, ar smo pri vojakaj malo hrane dobili.) Ka je med tov rodovitnov zemlov kamenja bilo, so je znosili na kraj njivic i je z njim zagradili, da nebi živina vničila pridelke. Takši je približno Kras, siromaški trdi. Naš človik, navajeni ravnine i mehke zemle, bi pravo, da je v takšem kraji ne mogoče živeti, pa vendar so tam ljudje ešče precu gosto naseljeni.

Hiže pa so v tej krajej že vse inačiše kak pri nas. Navadno so na dvojka okna (2 štoka). Odspodi pa je »izba« prednja hiša, kde je nizka i prostrana peč tak ka lahko cela družina zlezi na njo. Poleg toga je ešče v izbi sto pa klopi kre stene i okoli peči, več pa nikaj. Spijo na štoki. Posebno važna pa je kühnja. Tü preživijo Goričani i Primorci vekši deo svojega življenja. Na sredini kühnje je ognjišče ober šteroga visi koteo, kde kühajo krumpiče i polento. Na klopi okoli ognjišča se zbira družina po svojem dnevnem deli.

Oj, Kras, Banjščica i Tolminsko,

kelko grozni, kelko veseli i lepi spominov nosim na vas v svojem srci. Grozni spominov, kda sam vido na vas tisto divje klanje ljudi, zverinstvo modernoga časa, i zelenomodra Soča, devojka iz plamin, je jokala za svojimi sini, ki so jo ljubili i branili. I kak veselo je bilo i smo pozabili, da smo na bojišči, na kraji smrti i trpljenja, kda smo si z sposalili v dugi zimski večeraj okoli ognjišča i pripovedavali od Zlatoroga tam v Bovci od zmij tam pod Tolminom od prekmurski šatring itd. Što bi mogeo vse to zdaj povedati? Le v sredini trpljenja smo se znajšli i si povedali po bratovsko od srca do srca. Oj, Tolminsko, Kras, trda zemla, ki rodiš Gregorčiče, nepozableni!

Ešče nekaj moram povedati, ka se je nešternim čudno vidlo, ki so se prvič vozili po toj železnici, najmre, da so na vnogom mestu kre železnice napravljena zavitja, to je s kamla ali desk napravlene stene, štere zadržavlejo veter.

V tej krajej, kak tudi po vsem severnom bregi Jadranskoga morja, so včasii jako močni viherje. Domače ljudstvo njim pravi „burja“. Burja ma to posebnost, da ne piše psploj, nego tü pa tam izredno pritisne, potom pa pali popüst i nastane tihota, dokeč se znova ne süne. Na višiši mestaj je burja celo nevarna. Večkrat se zgodi, ka podere vagone na železnici. Zato morajo na višiši i bole odprti mes-

taj napraviti zavitja. Tüdi nas je ednok splečala.

Ravno je divjala burja, kda sam dobo od komande zapoved, da moram s štirimii ljudmi na patrolo. Kda stopimo na prosto je nekelko popüstila. Komaj pa pridemo za streljaj naprej, mimo edne pečine i že prileti, pa tak močna, da smo v megjnjeni vsi na tle ležali. Pa hitro je minolo. Spostanemo i se pogledamo, či se ne bi kakša nesreča zgoolila. No, drugo je ne bilo, kak stučeni smo bili, ar je kraški kamen itak pretrdi bio za naše kosti, štere pa so zavolo komisne hrane tüdi preveč na svetlo silile. Poleg toga se je meni žepna vöra strla kak sam na pečino z njov prileto.

Sunce je ravno šlo kernadi, kda smo se nagnoli proti Jadranskomu morji i od daleč zagledali žerjavi pojas morske gladine.

V vlaki je bilo po vsjoj poti od tistimao, ka smo prevozili taljansko mejo, tiho. Potniki so bili tužni i resni kak smo pri grobi dobroga prijatelja. Najbrž je vsaki mislo na to, da se vozimo po domačoj zemli s krvjov vnogi poškroplenoj, a neodrešenoj, tlačenoj. Le, kda smo prekoračili Sočo, ki je znana tudi našim vojakom, ki so se bojuvali kre njeni bregov i gledali nje srebročisto vodo, se je začüla na zadnjem konci vlaka tužna pesem:

„Oj Doberdob,
Slovenskih fantov grob!

rec; Sv. Jelena: g. kaplan, Gomboc; Satahovci: Kozar, Erjavec; Šalamenči: Gomboši; V. Dolenci: g. plivanoš; G. Petrovci: g. plivanoš, Kozar Jurij; Sv. Šebeščan: g. plivanoš, Panker, Kerec; Sebeborci: Kleis; Sodišinci: Šoštarec, Püvar; Gederovci: g. Rusjan, Edšidt, Šinko, Gi bičar; Brezovica: Čelig, Špilak J., Raščan Št.; Motovilci: Čontala, Gergek; Petanci: Gabor; Bogojina: g. plivanoš, Maučec (dijak), Camplin; Bakovci: Ščap, Činč, Horvat Št., Lukač J., Kuhar M.; Vančaves: Horvat, Bežan; Rankovci: Majcen; Bukovnica: Glavač; Radovci: Sukič; Otovci: Kerec Iv.; Kovačavci: Gergek; Gorica: Durič; Küzma: g. Horvat; Kropilivnik: Gergek; Krajna: Klekl Bara, Bertalanč Mih., Marič Al.; Turnišče: Lutar Lukač, Ščap, Gerič B., Skledar, Vojkovič, Ritlop, Bakan.

— **Nesreča na vsesvecovo.** Na vsesvecovo zadvečara je bio na sobočkom cintori sprevođ. Ar je bilo dosta ljudi, ki so prišli na grobe, se jih je okoli sprevođa zebalo dosta. V stiski pa se je podro kameni križ i spadno ednomi deteti na prsa. Dete je dobilo močne poškodbe i je malo vüpanja, da ostane pri življenji.

— **V Štiraj dnevaj dva mrtveča.** V M. Soboti je pri Gorzovi mrlo v sredo pred vsesvecovim edno dete. Komaj so je zakopali pa je že mrla druga sestrice. Tak so tej stariše meli zaistino žalosten düšni den.

— **Preselitev pošte.** V M. Soboti se je pošta z hiže g. dr. Cifraka odsečila v novozidano hišo g. Čeha na Lendavskoj cesti. Novi prostori so zidani naravnoč v te namen, da je pošta uporabi, zato je na pošti nekoliko priličnejše, kak je dozđaj bilo.

— **Zdravje g. poslanca Klekla.** Dosta ljudi je pitalo na uredništvu kak je z zdravjom g. poslanca. Vsem bodi povedano, da se je obrnol nekoliko na bogše i tüdi vročina je spadnola. Vüpanje je, da so že ne več v nevarnosti, či ne pride kaj drugoga zraven. Venda pa bodo morali ešče nekaj časa ostati v bolnici.

— **Nesreča na motornom bicikli.** V sredo se je pelo iz M. Sobote na motornom bicikli eden g., ki je zleženja z Rakičana i stanije zdaj v Graci. Že v M. Soboti so se ljudje čüdivali, da tak naglo vozi. Ne je minolo pol vöre pa so ga že prinesli nazaj v sobočko bolnico. Pri Sočičovoj gostilni v Černelavci se je zaletel v ednoga biciklista i se težko ponesrečo.

— **Zahvala.** Beltinski dečki so darüvali iz čistoga dobička „Vinske trgatve“ za siromaške šolare 200 Din. — Za te lepi dar se jim vučiteljsvo beltinske šole prav prisrčno zahvaljuje.

Država.

— **Velke nevihte i toča.** V noči od petka na soboto pred vsesvecovim je bila na vnogi krajev Slovenije velka nevihta. Okoli Ljutomera je kapala kak oreh debela toča.

— **Na den vsej svetnikov** so zagrabečki Orli pa Orlice obiskali grob največšega ljubitelja jugoslov. katol. mladine, velikoga püšpeka, Slovenca, dr. Antona Mahnica, šteroga telo počivle na Mirogoji, pokopališči v Zagrebi.

— **Strossmayerov spomenik.** Dnes 7. novembra, odkrije-

jo v Zagrebi spomenik velikomi püšpeki Josipi Juraji Strossmayeri, ki je tüdi bio velki prijateo Slovincov.

— **V Cezanjovcih pri Ljutomeru** je vnoči 29. minočega meseca ob 11 vöri pali gorelo i to pri Fr. Markoviči. Prišlo je 7 gasilnih družtev, ki so omejili ogen v teliko, da je zgoro le škedenj s krmo vred. Tüdi vsa hajdina je postala žrtev plamena. To je v 1 meseci že 4. ogen v toj občini. Sumijo, da mora podjetnosti ogenj hüdodelna roka, vüpamo, da požigalca vlovijo vendar že ednok. Govori se, da mora biti vekša požigalska tropa. Vsaka sila do vremena!

Agrarnim interesentom.

Ar gvišni ljudje ščejo izrabiti priliko, dokeč so g. poslanec Klekl betežni i ljudstvo mešajo i prisiljavlejo, naj küpijo agrarno zemlo, pöve-mo vsem, da se je začasni agrarni zakon ne spremeno. Zato ne musaj zemlo küpiti, ar je tüdi ovači ne zgü-bijo. Što ma peneze, sme küpiti či je jako fal, samo plača naj te, kda de zemla v grüntnici na njega spravlena. Prle nitl dinara ne. Ki nemate penez, ne küpijte, ar je penez malo i je ne dobite zlehka, v bankaj pa včas si trbe plačati po 20% intereša i stroškov. Več od toga v prišestnoj številki.

Domača politika.

Vsi politični krogi so se najbolje zanimali za Ljudsko stranko, najmre za to, ali bo dr. Korošec to s svjov strankov v vlado ali ne. Vse novine só dosta pisale od toga. Najrazločnejši glasi so šli. Tisti, ki nemajo v politiki merne vesti i se sramü-jejo svojega političnoga dela, so z velikim glasom kričali, da se je Ljudska stranka odpovedala svojim programi. Predsednik vlade Uzunovič, da je prej nastavo pogoje, štere bi morao dr. Korošec sprijeti i potom bi prišlo do pogajanj. Pa vse to je bio velki humbuk. Dr. Korošec je izjavo, da je vse govorenje i pisanje, rekši, da smo odali svoj program, brezi vsakšega fundamenta.

»Mi smo poštena stranka, mi neščemo noriti svojega naroda ne drugi politični strank. Mi smo navajeni držati reč . . . Z vsakim, ki pošteno misli od naše države i od našega naroda, smo pripravleni sodelovati, posebno v zdajšnji žmetni gospodarski časaj.«

V odbori, ki preiskavle korupcijo se preiskavle ministrovanje g. Žerjava. Poslanci se pripravljajo, da bodo preiskave ostro vodili, ar se prej guči, da so se v tom ministerstvu razločne nerednosti godile.

Svetovna politika.

Italija. Na Musolinija so pali strelali. Tüdi zdaj je meo srečo, da se je rešo. Pri toj priliki so po taljanski varašaj bile demonstracije, v šteri so razbijali uredništva i tüdi več ljudi je bilo mrtvi.

Za kratek čas.

Kda se svadijo gospodje. Mladiva gospoda sta se svadila v kavarni. Gospodje pa takšo navado imajo, da če se svadijo, s sablov, ali s pistolov idejo eden proti drugomi. Eden drugoga vseče, ali strela, potem so palik dobri prijatelji Tomi »deli« pravijo: dvoboj.

No, mladiva gospoda sta tüdi odločno želela, naj se s človečkov krvjov opere z njuvoga »poštenja« vse to, ka sta eden drugomi nametala pod nos, kda sta se svadila. Vsaki je pozvao svoje pomagače in tej so odločili, da napravijo potrebno veliko pranje s pištolami. »Treseti metrov od prvoga gospoda se postavi drugi, vsakomi damo v roko nabito pištolo, potem pa naj se spuni volja,« tak so odločili modri pomagači.

Pride den dvoboja, mladiče postavijo na robi mlade gošče na 30 metrov narazen, pištolo nabijejo . . . Ali kda bi vsakomi vroko potisnoli smrtnosno ooržje, se prikažeta dva žandara. Ker pa znamo, da so žandari trdi, dečki hitro poberéjo svoje škeri, pa idejo dele, da bi lepše in in bole skrito mesto najšli za dvoboj. Iščejo, iščejo, ali kama šteč so šli, sikdar se prikažejo žandari.

„Te bi nas radi zgrabili!“ pravi eden od pomočnikov.

„Najbrž“ — je povedao drugi. „Samo da smo mi pametnejši! Ne deleč od tec je ograçek mojega prijatelja, ta hodimo. Tam zagvišno ne pridejo žandari do nas, ar se vrata ograçeka lejko zaprejo.“

Resan, pridejo v ograçek, v šterom so gojili same lepe rožice. Ste-ne so bile iz same glažojne, da bi kakti več svetlobe prišlo k rožam. Tam postavijo dva junaka, vsakomi dajo nabito pištolo. Pištolo primejo trepetajoče roke . . . Pištolo se zdignejo . . . Vsaka išče svoj cio, svojo žrtev . . . Na ednok pa: dur! dur! Dünole so pištolo in oba gospodiča sta ostala, hvala bodi Večnomi! — ne poškodovana in zdrava. Na tistom mestu sta se pomirila oba in si obečala do smrti trajajoče prijateljstvo. Küšnola bi se tüdi od velikoga veselja, če eden od pomagačov ne bi pravo: „Gospodje, krugle so mogle prevrtati glažojno, zato pa iščimo in zadelajmo lüknjo.“

More biti ešče dnes jo tüdi iščejo, če so ne mrla, ar „junaki“ so s takšov pištotov strelali, v šteri ne bilo krugle . . .

* * *

Kočiš. V gospodskoj družbi so od nikše lepe ženske gučali. Eden mali gospodič se je jako spozabo, pa pravo: „Za kočiša bi tüdi šo k njoj.“ Prijatelji so se smejali, pa so ga začnoli pikati: „Znamo, da bi se pogodo za kočiša, če bi znao opravitü posle kočiša . . .“

„Znam! In pokažem vam, da bom že vütro jaz pelao po varaši tisto prelepo gospo!“

„Vadlajmo se . . .!“

„Deset jezera dinarov plačam, če ne bom držao svojo reč!“

„Mi tüdi, če boš jo resan držao!“

Pri tom je ostalo. Mladenec se je oblekeo za gospodskoga kočiša iu proso lepo gospo, naj njemi dovoli, da jo bode že drugi den vozo po varaši. Drugi den se sede na kočijo, (lepe szvetle gombe je imeo na gvan-

ti, na glavi pa visoki trdi krščak, cilind.) Začetkoma je srečno šlo vse. Nišče ga je ne spoznal in veselo se je, da dobi 16 jezera dinarov. Ali . . . Kda je najbolje gnao konje edna kobila samo spadne z nog. Nikelkokrat je brsnola uboga živinče, potem pa je ostala mérna. Gospod skoči s kočije, obrača kobilo se, obrača jo ta, ali zobstön je bilo vse, kobila je crknola. Oh vseh strani so prišli ljudje, drugi kočišje, ženske, deca, vsi so šteli viditi veliko novino. Lüdem se smilo konj, zato so se začeli ništerni oglašati: „Düplin!“ Tak trbe gnati konje? Ha? . . . Sramota je, da dnesden že vsaki norc prime za cüg-le, pa pravi, da je prej zdaj kočiš . . . Sram te bodi!“

Drugi kočišje so tüdi povedali svoje, ljudje so se smejali, naš kočiš pa je samo poslušao in tiščao krščak pred obraz, naj ga nišče ne spozna. Z ednov kobilov je pripelao gospo do domi in skoro glasno si je ponavljao: „Ludje so dobro povedali, naj bole prilični dečki idejo za kočiša. Potom se je potroštiao rekoč: »Bog pomagaj, če sem za kočiša ne dober, pa ostanem na dale to, ka sem bio — gospod!“

POSLANO.

Izjava.

Odrpto pismo „Naših Novin“, ki jo je naslovil name g. Hari, kot samo obsodbe vreden umotvor in viden izraz neolikarnosti kar najodločneje zavračam. Izjavljam da podlo in nečastno lagati ne znam, še več! lagati tüdi neznam, o čem se „Naše Novine“ gotovo prepričajo, ko pride za to čas — in to iz gotovo zanesljivega vira. „Podlo“ „nesramno“ in „nečastno“ so izrazi, ki jih moj besedni zaklad ne pozna, ti in slični izrazi iz mojega besednega zaklada manjkajo, kakor tüdi manjka iz mojega javnega udejstvovanja tista brezprimerna smelost, brez katerere se trditve „Népujsága“ ne morejo zapisati na rovaš osebi, ki se zove Julij Kontler in ne — „Népujság“.

Jaz sem trdil, da je dobil g. Hari iz „klerikalne denarnice“ denar. In to trdim tüdi sedaj. Toda, če „Néplap“ vendar misli, da sem mu še dolžan s kakšim pojasnü, no potom pripomnim že to, da je toliko plemenit in značajan mož on, ki je g. Hariju res dal denar, da mu je le zato pomagal z denarjem, ker je hotel, da bi postal mož. To trditev v Prekmurju — razen gda. Harija najbrž vsak poštenjak tüdi verjame!

Turnišče, dne 1. XI. 1926.

JULIJ KONTLER
šol. upravitelj.

Slovo.

Ob odhodu iz Murske Sobote vse znance iz Prekmurja, od katerih se nam ni bilo mogoče osebno posloviti najlepše pozdravljamo. Želi vse najboljše

Rodbina KOŠIR.

GOSPODARSTVO.

Nove
poštne pristojbine.

Oblasti so od prvoga novembra povzdignole plačila na pošti, i to naj bi trpelo celi november. Te povišek ščejo oblasti porabiti za tiste, šterim je voda kvar napravila.

To se tak mora razmeti, da se je plačilo za pošto ne spremenilo, nego samo povišek de morao vsaki ešče k dozdašnjemi plačili dodati i to za celi mesec november. Na priliko:

Dozdaj smo doma v državi za pismo plačivaii 1 dinar. To nekak ostane tudi za naprej, samo 50 par so za te mesec navrgli k vsakšemi dinari kcoj, zato bo v novembri trbelo za pismo plačati 1 din. 50 par.

To doplačilo v meseci novembri se tak zaznamuje, da bo na dozdašnje štempline natiskana z erdečov barvov njihova novemberska vrednost.

Zapomniti pa si moramo, da se te dodatek ne povekšavle z dinarom! Vsaka poštna vrednota, štera dosegne 25 par, nosi na sebi 25 par dodatka za poplavlence; 50 par velka vrednost ma na sebi 50 par, 1 dinarska 50 par, 10 dinarska 1 dinar.

Či teda nekak šče pisati v našoj državi komi, je dozda lehko prikelo 1 štemplin za 1 dinar ali dva po 50 par itd. Či de pa zdaj pisao, pa mora paziti na gornje broje. Či küpi 1 štemplin za 1 din. bo mogeo dodati 50 par, či pa 2 küpi po 50 par, de morao k vsakšemi 50 parskomi ešče kcoj dódati 50 par itak plača za 1 štemplin s poviškom 1 din 50 par, za dva pa s poviškom 2 din. Povejmo ešče edno priliko. Nekak pošle 20 gramov žmetno priporočeno pismo. Na nje mora prikeliti za 4 dinare štemplinov. Či küpi 4 štempline vsakoga po dinar i k vsakšemi da ešče 50 par poviška, plača 2 din poviška, či pa küpi samo i štemplin, šteri 4 dinare vala, pa plača samo 50 par za poplavlence.

Poštne oblasti so ostro zapovedale, da si morajo poštni uradi spraviti pretiskane znamke v vsakoj višini, da ne bi ljudstvo s tem, da bi küpüvalo štempline menše vrednosti i v več falataj, moralo več poviška plačivati. Po toj zapovedi ma teda vsaki človik pravico zahtevati, da njemi na poštnom uradi dajo znamko v tistoj najvišijoj vrednosti, štero potrebüje.

Ki pa majo štempline i poštne vrednosti, štere so ešče ne preštampane, tisti pa lahko te zamenijo na pošti za preštampane.

Vsaki, ki de v tom meseci komi pisao, naj pazi, ka nebi prikelo neprištampane znamke, ar s tem preci škode napravi tistomi, komi piše. Poštne oblasti so najmre ostro zapovedale ura-

dom, da mora na vsako pismo, štero je ne zadosta štemplano, navrti tudi kaštigo. Kaštiga je dvojna cena premalo plačanoga.

Moderno sejanje žita.

Zbogšanje polodelstva ide vsikdar za tem, da bi z menšimi stroški kemveč pridelali. To prizadevanje je nagnolo moderne polodelavce, da so začeli žito sejati na grobanje. Žito ma najmre to lastivnost, da či setvo pogroblemo, te poženejo z edne srčike po tri do štiri betva. To sejanje se vrši etak:

Na sejači se mora vsaka druga renda vözveti. Na ove registre pa se odzaja privesi mali valekec priteži, šteri seme globoko v zemlo i napravi za redom mali jarek. V jarki pride žito vö. Kda je setva že na 2—3 peri zrasla, jo z ednim drogom povlačijo. Pri toj vlaki se jarki zagrenejo i betva pridejo pod zemlo, ali ni bi pravili, da žito pogrobano. V par tjednaj prirasite z prvejšnje srčike po 4 betev, štere so navadno nikaj ne slabejše kak či bi ostalo prvejšnje betvo. S toga vidimo, da či bi se te način sejanja resan posrečo i vdomačo, bi trbelo polovico menje sejati. Poleg toga pa ma te način sejanja to vugodnost, da takše silje ne leže. Betvo najmre pri grobanji požene jako močno korenje, tak ka isto zdrži tudi v najmočnejši nevihtaj.

Pripomnimo, da tak sejajo samo na najmodernejši imanaj pa samo za skušnja. Či pa se to posreči v vekšoj meji i vdomači tudi pri vesnički polodelavcaj, je pa drugo pitanje.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metercent) pšenice 290 Din., žita 180 Din., ovs 110 Din., kukarice 160 Din., ječmena 190 Din., hajdine 200 Din., prosa 200 Din., Živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50—8 Din., teoci 7-50 Din., svinje 14—15 Din. Krma: Sena 60—70 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 44 par, Schiling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 47 p., Francoski frank 1 D. 70 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 2-44 D.

Za 1927. leto

slovenski, vogrski i nemški kalendarji so prišli
- v trgovino -

I. HAHN
MURSKA SOBOTA.

Podpirajte
„NOVINE“!

Prekmursko kat. podporno društvo sv. Ivana Krstitela

št. 13. spadajoče pod družbo sv. Družine. Društvo je ustanovljeno 15 septembra 1920. 1. in je najboiše za Prekmurske Slovence in Slovenke v Chicagi. Zavarüje se lahko od 250 do 500 dolarov. Moški in ženske od 16. pa do 55 leta. Deca od 1. leta do 16. Deca plačujejo vsi po ednoj ceni 15 centov na en mesec, a stareši pa po svojoj starosti, či se mladi da notri menje, či stareši več. Seja je vsakšo 4. nedelo v meseci ob 2 vöri popoldne v Cerkvenoj dvorani sv. Štefana, Lincoln, št. po 22. Pl. V slučaju poškodbe član ali članica dobijo za 6 važnejših operacij 75 dol. za zgübo ednoga oka 100 dol. za 2 oke 250 dol. tak ravno za roko ali nogo či je več nej za delo. Za 4 prste na roki ali na nogi 50 doll. Odborniki so: predsednik Andrej Glavač, 1844. W. 22. Pl. podpredsednik Martin Gabor, tajnik Štefan Fojs 1929 W. 22 Pl. blagajnik Ivan Denša 2730 Arthington št., zapisnikar Matjaš Hajdinjak, nadzorniki: John Horvat, Mihal Haklin, Frank Jörkiš, društveni voditeo Janoš Hren, vratar Št. Majcen

Naročnina ino oglasi se sprejema-
jo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebaščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
---	---

Les za rušte

i vsefelé drugo potrebčino po najfalešoj dnevnoj ceni se dobi pri BERGLESZ JÁNOS cimernani v Šalamenci

Mali oglasi.

KROJAČI in ŠIVILJE!

Kroje (muštre) po najnoviši modi in po poljubnih slikah izdeluje in razpošilja za dame, gospode in otroke KNAPFELJ ALOJZIJ strokovni učitelj za krojaštvo Ljubljana, Križevniška ulica 2.

Amerikanci in drugi
gospodje!!!

Lepa prilika: Hiša enonadstropna na prodaj v mestu Laško pri Celju na glavnem trgu. Dober prostor za gostilničarja, trgovca in druge obrtnike. Tu je tudi letovišče in radiotermalno kopališče. Cena se zve pri lastniku Franc Vrhnjak Laško, šte. 59. pri Celju.

Suhe gobe, jajca:

kupuje vedno po najvišji dnevni ceni trgovina FRANC SENČAR Ljutomer. Velika izbira raznega blaga za jesen in zimo.

Imam za prodati mlin

z valeki (hengeri), žago prešo za olje delati, edno mlatilnico. Na mlini je sploj voda. 14 oralov zemle, poslopjom, 2 konja, 8 glav govenske živine, 20 svinj. Poceni odam za volo družin:— skih razmer.

ANTON FASCHING,
ŽEPOVCI šte. 52.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da imam v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami
v MURSKI SOBOTI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestüje hranilne vloge (navadne) po 8%₀. Vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov naviše pa po

8 1/2 %₀

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj slüžijo v hasek našemi kmetskomi ljudstvi. Zavüpaajte nam peneze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lahko posodimo na fal interes.